

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage

Doorkiesnummer

Behandeld door

M.I. Legtenberg

Datum

06 maart 2024

Onderwerp

Jaarverantwoording 2023 op hoofdlijnen

Geachte leden van de raad,

Zoals gebruikelijk informeren wij u vroegtijdig per raadsbrief op hoofdlijnen over de programmaresultaten en het voorlopig gerealiseerde resultaat. Het resultaat is voorlopig omdat de accountantscontrole nog dient plaats te vinden. Na de accountantscontrole zal de definitieve jaarverantwoording 2023 ter vaststelling aan uw raad worden aangeboden.

Zoals verwacht sluiten we het jaar 2023 in financiële zin zeer positief af. Het voorlopig gerealiseerd resultaat komt voor 2023 uit op 18,3 miljoen euro voordelig, waarmee het voordeel 2,4 miljoen euro hoger is dan bij de slotrapportage begroot. Het mooie resultaat draagt bij aan de verdere versterking van onze vermogenspositie, waardoor we als gemeente financieel weerbaarder worden en onze investeringskracht toeneemt.

Bij het financiële resultaat past een kanttekening. Bijna de helft van het resultaat wordt verklaard door incidentele voordelen. Zo zijn er incidentele financiële voordelen gerealiseerd bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, de crisishulpverlening en bij de verkoop van gronden en gebouwen.

Aan het eind van de raadsbrief gaan we nog dieper in op de financiële resultaten en de voorgenomen resultaatbestemming, maar eerst zullen de programmaresultaten worden besproken.

Programmaresultaten

Wij geven hier per programma een overzicht van de meest in het oog springende activiteiten en resultaten van het afgelopen jaar.

Programma Stedelijke Ontwikkeling

In 2023 ontwikkelden we de Regionale Stedelijke Investeringsagenda. Dit is een gezamenlijk bod van de gemeente Almelo, gemeente Hengelo, gemeente Enschede en de provincie Overijssel. Het is onderdeel van het bod aan het Rijk als onderdeel van de Nota Ruimte. Met ons bod laten we zien dat we een significante bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de ambities van het rijk. Samen met de provincie nam gemeente Almelo deel aan de Provada 2023, waarbij we met belangrijke partners in de stedelijke ontwikkeling ideeën en kennis uitwisselden. Ook richtten we het Platform Stedelijke Ontwikkeling op. In dit netwerk delen we kennis en werken we samen met makelaars, woningbouwcorporaties, marktpartijen en de provincie. Tot slot belegden we 2023 de regionale samenwerking en afstemming van provincie, gemeenten en corporatie in de ambtelijke en bestuurlijke overleggen 'Wonen Twente'.

Programma Zorg en Veiligheid

In 2023 is de Aanpak Voorkomen Escalatie doorontwikkeld en verder ingevoerd, zowel intern in de gemeentelijke organisatie (vooral Uitvoering Sociaal) als extern (bij zorgaanbieders en partijen in de veiligheidsketen). De Wijk GGD'er is van start gegaan en er is een intensieve samenwerking ontstaan met het bemoeizorg team, politie en andere partijen zoals woningcorporaties, huisartsen, Veilig Thuis Twente en zorgaanbieders. Ook voerden we het verkennend onderzoek naar risico-jongeren uit. Dit onderzoek geeft een beeld van de risicofactoren, de wijken waar de risico's het hoogst zijn, de hotspots als het gaat om jongerenoverlast, factoren die van invloed zijn op de contacten tussen jongeren en de vormen van criminaliteit waar jongeren betrokken zijn. De pilot Huis van Herstel is na aanvankelijke beëindiging, door een succesvolle lobby toch verlengd tot 2025 door het ministerie van Justitie en Veiligheid. Daarmee stelt zij de partijen en zichzelf in staat om te zien of een aanpak als het Huis van Herstel leidt tot lagere recidive-cijfers. Tot slot startte in de wijk Kerkelanden (in september 2023) 'Halt in de Wijk', met een wekelijks spreekuur in Wijkcentrum Eninver. Thema's als weerbaarheid en groepsdruk zijn onderwerp van gesprek.

Programma Economie en Arbeidsmarkt

In 2023 stelden we in intensieve samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties een nieuwe visie op onze economische koers en bijbehorende ruimtebehoefte op. De nieuwe visie wordt in 2024 vastgesteld. Ook stelden we de lokale arbeidsmarktstrategie vast. Met deze arbeidsmarktstrategie willen we alle inwoners perspectief bieden op een baan en gaan we jongeren met interesse voor werken in de techniek, zorg en logistiek stimuleren door te gaan. Verder werkten we het afgelopen jaar aan het versterken van de waterbeleving en de vrijetijdseconomie. Met onze partners stelden we een actieprogramma op dat de komende jaren ten uitvoer wordt gebracht. Daarnaast maakten we met de regio en provincie afspraken over de programmering van bedrijventerreinen en is er op het Bedrijvenpark Twente een poging gedaan om te komen tot een bedrijveninvesteringszone. Dit is helaas niet gelukt, in 2024 proberen we dit opnieuw.

Programma Klimaat en Milieu

Diverse huishoudens maakten gebruik van onze ondersteuning bij het verduurzamen: de energiecoaches adviseerden 76 woningeigenaren, 208 huishoudens gaan na contact met de bouwadviseur verduurzamingsmaatregelen uitvoeren en bij 377 huishoudens brachten de Energiefixers energiebesparende maatregelen aan. Verder actualiseerden we de verordening woningverduurzaming- en verbetering en verhoogden we het revolverende bedrag met 5 miljoen euro. Niet alleen inwoners, maar ook bedrijven zijn aan het verduurzamen: 25 bedrijven maakten gebruik van begeleiding voor het plaatsen van zonnepanelen op dak en op bedrijventerrein Bornsestraat en in een deel van Alderinkshoek lopen onderzoeken om met restwarmte een lokaal warmtenet op te zetten. In 2023 kende het Rijk 2,7 miljoen euro toe vanuit de SPUK Lokale aanpak isolatie. Voor de besteding van de toegekende middelen werken we aan een isolatiesubsidie voor inwoners. Om de opgave voor de windenergie te realiseren is in samenwerking met Tubbergen, Twenterand en de provincie het ontwikkelkader bestuurlijk bekrachtigd. Hierin zijn de energieopgave, technische uitgangspunten, financieel zeggenschap en participatie verankerd. Verder is in de wijk Windmolenbroek een buurtteam opgericht. Het buurtteam sprak met inwoners en stakeholders om uit te zoeken welke mogelijkheden inwoners zien om hun huis aardgasvrij-ready te maken. Het buurt/wijkplan wordt in 2024 opgeleverd. Tot slot startten we in 2023 met een pilotproject onder begeleiding van Stichting Pioneering om samen met acht andere overheidsorganisaties te werken aan een zo circulair mogelijk project.

Programma Sociaal en Vitaal

Om de veerkracht van onze inwoners te versterken zetten we samen met Stichting ErWelzijn, Saxion Hogeschool en provincie Overijssel een leeflab in de wijk de Riet op. In de laatste maanden van 2023 vond de kwartiermakersfase plaats. Ook maakten we samen met de Coalitie KomErbij Almelo een meerjaren actieplan. Vanuit de SPUK GÁLA gelden voegden we een regisseur en een projectleider toe aan deze coalitie. Dit leidde al tot vele initiatieven: 10 ontmoetingen, 3 geluksmomenten waarbij onze inwoners andere "eenzame inwoners" betrokken en een nieuwe algemene voorziening: de ontmoetingsplaats op begraafplaats 't Groenedael. We voerden vanuit de preventieagenda de bestaande projecten "Leefstijlmakelaar" en "Scheiden zonder schade" verder uit en experimenteerden met nieuwe initiatieven. We voegden bewegen toe aan de wijkkamers en gaven invulling aan onze opgave voor valpreventie onder ouderen. Ook breidden we de rijke schooldag voor de basisschool

fors uit (in uren, doelgroep, aanbod en kwaliteit) en voor het voortgezet onderwijs troffen we voorbereidingen om vanaf januari 2024 op 4 scholen te kunnen starten met een rijke schoolmiddag. Naast dat een aantal meerjarige ontwikkelingen in gang zijn gezet voor het Jonge Kind (overeenstemming over de richting voor het doorontwikkelen van het kindcentrum en het via 2 onderzoeken in beeld krijgen van de beste manier waarop we effect kunnen behalen met onze middelen voor onderwijsachterstandenbeleid) zorgden we ook voor de uitbreiding van een bibliotheek op elke basisschool. Tot slot vulden we op alle peuteropvanglocaties boekenbakken met prentenboeken roulerend in het thema waarmee zij aan de slag zijn.

Plan Leefbare Wijken en Dorpen

Voor alle 10 wijken en 2 dorpen zijn wijk- en dorpsopgaven geschreven. In de wijk- en dorpsopgaven staat per wijk en dorp welke thema's er spelen en wat we er de komende jaren gaan doen. Bij het schrijven betrokken we maatschappelijke partners, wijk- en dorpsraden en we bevroegen inwoners op een bij de wijk/het dorp passende manier. In 2023 ondersteunden we 115 bewonersinitiatieven die bijdragen aan de leefbaarheid in de wijken en dorpen. Verder stelden we de visie op gemeentelijke wijkaccommodaties vast en startten we met de vervolgonderzoeken die nodig zijn om de visie uit te voeren. Bovendien werkten we aan de aanpak van onderop, samen met andere (maatschappelijke) partners in de wijk. In de Boomplaats (Ossenkoppelerhoek) doen we dit bijvoorbeeld met de ABCD-methode (Asset Based Community Development). Tot slot ontwikkelden we, samen met gemeente Enschede en Hengelo, het wijkkompas door. Het wijkkompas geeft in één oogopslag weer hoe een wijk er voor staat. Met indicatoren en een urgentiescore per wijk of buurt hebben we een instrument in handen om te sturen op de ontwikkeling van onze wijken. De ontwikkeling van het wijkkompas zal naar verwachting in 2024 worden afgerond.

Financieel resultaat 2023

Gerealiseerd resultaat

Onderstaande tabel geeft inzicht in het gerealiseerd resultaat over 2023. Het gerealiseerde resultaat bestaat uit het saldo van baten en lasten en het saldo van de reservemutaties.

Resultaat	Begroting N/V na wijziging		Realisatie N/V 2023		Verschil N/V	
Lasten	385.663	N	343.914	N	-41.749	V
Baten	-396.288	V	-368.506	V	27.783	N
Saldo baten en lasten	-10.625	V	-24.592	V	-13.967	V
Stortingen reserves	24.478	N	24.101	N	-377	V
Onttrekkingen reserves	-29.669	V	-17.765	V	11.904	N
Saldo mutatie reserves	-5.191	V	6.336	N	11.527	N
Resultaat 2023	-15.816	V	-18.256	V	-2.440	V

Bedragen x 1.000 euro

Het gerealiseerde resultaat komt uit op een voordeel van bijna 18,3 miljoen euro. Het voordeel is daarmee 2,4 miljoen euro hoger dan begroot.

Verschil saldo baten en lasten

Het saldo van baten en lasten heeft een voordeel van bijna 14 miljoen euro ten opzichte van de begroting na wijziging. De belangrijkste verklaringen zijn daarvoor:

- De in 2023 van het Rijk ontvangen middelen voor opvang vluchtelingen maakt 2,1 miljoen euro onderdeel uit van het voordeel.
- Van de middelen voor uitvoering van het klimaatakkoord resteert een bedrag van 641.000 euro.
- Bij de Jeugdwet, Wmo, Beschermd wonen en Maatschappelijk opvang is per saldo een nadeel van 2,2 miljoen ten opzichte van de begroting.

- Bij de uitvoering van de Inkomensregelingen, Wsw, beschut werken en arbeidsparticipatie is per saldo een voordeel van 1,3 miljoen euro ten opzichte van de begroting.
- Op het taakveld 8.3. Wonen en bouwen is een voordeel van bijna 800.000 euro door o.a. hogere legesopbrengsten en lagere uitgaven aan de Regionale uitvoeringsagenda.
- Er is een voordeel van ongeveer 2,5 miljoen euro bij de verkoop van gronden en vastgoed.
- De meerjarige incidentele projecten resulteren in een groot voordeel van ongeveer 8,5 miljoen ten opzichte van de begroting. Bij deze meerjarige incidentele projecten kan het jaar van begroten namelijk afwijken van het jaar van realisatie. Gedurende de looptijd van het project zijn er elk jaar voor- of nadelen op het project die over de looptijd per saldo nul zijn.

Verschil saldo mutatie reserves

Het saldo van reservemutaties kent een nadeel van 11,5 miljoen euro ten opzichte van de begroting na wijziging. De belangrijkste verklaring daarvoor zijn de meerjarige incidentele projecten van 8,5 miljoen euro. Op deze projecten zijn in 2023 minder kosten gemaakt dan begroot. Hierdoor is de bijbehorende onttrekking aan een reserve ook lager. Deze lagere onttrekkingen aan reserves resulteren in een nadeel. Verder zorgt een lagere onttrekking van ruim 3 miljoen euro uit de reserve centrumgemeente beschermd wonen en maatschappelijke opvang voor het verschil.

Resultaatbestemmingen

We stellen voor om het voorlopig gerealiseerde resultaat als volgt te bestemmen. Op basis van de accountantscontrole kunnen nog wijzigingen plaatsvinden in het voorlopig gerealiseerde resultaat.

Resultaatbestemming	Omschrijving	Bedrag
Project uitvoering klimaatakkoord	Dotatie aan reserve overlopende werken en in 2024 een ophoging van de lasten op hoofdtakveld Volksgezondheid en milieu	641
Decembercirculaire 2023 - Energietoeslag	Dotaties aan reserve overlopende werken en in 2024 een ophoging van de lasten op hoofdtakveld Sociaal domein	185
Decembercirculaire 2023 - Invoering omgevingswet	Dotatie aan reserve overlopende werken en in 2024 een ophoging van de lasten op hoofdtakveld Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	355
Bestemmingsreserve Stadsontwikkeling	Dotatie aan bestemmingsreserve Stadsontwikkeling	10.000
Bestemmingsreserve Sociaal domein	Dotatie aan bestemmingsreserve Sociaal domein	7.000
Algemene reserve	Dotatie aan de algemene reserve	75
Totaal resultaatbestemming		18.256

Bedragen x 1.000 euro

Overheveling uitvoeringsbudget klimaat

In het landelijke coalitieakkoord zijn voor de jaren 2023 tot en met 2030 uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid gereserveerd voor gemeenten.

Voorgesteld wordt om het restant van het genoemde uitvoeringsbudget over te hevelen naar 2024 en toe te voegen aan het project klimaatakkoord uitvoeren zodat er voldoende middelen aanwezig zijn om de uitvoeringsagenda in 2024 de boost te geven die verwacht wordt.

Decembercirculaire 2023 Energietoeslag

Bij de slotrapportage is rekening gehouden met een rijksbijdrage van 5,46 miljoen euro. Dit bedrag is bij de slotrapportage toegevoegd aan de reserve overlopende werken.

Bij de decembercirculaire hebben wij voor jaarschijf 2023 daadwerkelijk een bedrag van 5,65 miljoen euro ontvangen. Daarom wordt voorgesteld om het verschil, afgerond 185.000 euro, tevens toe te voegen aan de reserve overlopende werken.

Decembercirculaire 2023 Invoering omgevingswet

Een bedrag van 355.000 euro via de bestemmingsreserve overlopende werken over te hevelen naar 2024, in verband met het niet meer in 2023 aan kunnen wenden van de middelen.

Bestemmingsreserve stadsontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling is een van de speerpunten om de stad aantrekkelijker te maken. Per 31 december 2023 bedraagt deze bestemmingsreserve 20,2 miljoen euro. Via besluiten is in 2023 ca. 4,5 miljoen euro belegd. Daarnaast zullen er in diverse deelgebieden tekorten gaan ontstaan vanwege de onrendabele toppen. Daar lopen reeds aanvragen voor subsidies vanuit de Woningbouwimpuls, maar dit vergt ook een bijdrage van de gemeente. Voorgesteld wordt om van het jaarrekeningresultaat 2023 10 miljoen euro te storten in deze bestemmingsreserve, waardoor deze toegroeit naar 30,2 miljoen euro.

Bestemmingsreserve Sociaal domein

Voorgesteld wordt om een bedrag van 7 miljoen euro toe te voegen aan de bestemmingsreserve sociaal domein voor de blijvende (financiële) opgaven in het sociaal domein. Bij de perspectiefnota 2024-2027 en programmabegroting 2024 is aangegeven dat bij de uitwerking van de zoekrichtingen de focus voor besparingsmogelijkheden binnen het sociaal domein ligt. Besparingsmaatregelen in het sociaal domein zullen vaak meerdere jaren nodig hebben om maximaal effect te sorteren. Daarnaast zullen voor de implementatie van maatregelen vaak incidentele uitgaven nodig zijn. Derhalve stellen wij voor om 7 miljoen euro te storten in de reserve sociaal domein. Per 31 december 2023 bedraagt deze reserve 4 miljoen. Dit betekent dat de reserve toeneemt naar 11 miljoen euro. Om het bedrag optimaal te benutten zal het college bij de definitieve jaarverantwoording voorstellen om het doel van de reserve Sociaal domein te verbreden.

Algemene reserve

We stellen voor dat het restant van het gerealiseerde resultaat van 75.000 euro wordt gestort in de algemene reserve. Dit maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen dat dient ter dekking van risico's. Per 31 december 2023 is de omvang van onze algemene reserve 44,6 miljoen euro. Dit is meer dan voldoende om de gekwantificeerde risico's die zijn opgenomen in de risicoparagraaf te dekken.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

J. Dijkstra

M.M. van 't Veld